

Grupa Robocza sieci EPSZ ds. długotrwale bezrobotnych

Departament Rynku Pracy Data publikacji: 14.11.2021 Data modyfikacji: 20.01.2022

W grudniu 2014 r. sieć EPSZ powołała grupę roboczą ds. długotrwałego bezrobocia w związku z planowanym wówczas przez Komisję Europejską powołaniem inicjatywy na rzecz wspierania integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy. Polska była członkiem grupy od momentu jej powstania, a od czerwca 2016 r. przewodniczyła jej pracom.

Grupa robocza przygotowała następujące dokumenty:

Wkład sieci EPSZ do inicjatywy Komisji Europejskiej na rzecz integracji osób długotrwale bezrobotnych.

Przed przedstawieniem nowej inicjatywy Komisja Europejska jest zobowiązana do przygotowania oceny jej potencjalnych skutków gospodarczych, społecznych i ekologicznych. Ocena skutków jest uzasadnieniem potrzeby podjęcia działań przez Unię Europejską w danej dziedzinie. W odniesieniu do wszystkich kluczowych aspektów tej oceny prowadzone są konsultacje z zainteresowanymi stronami. Dlatego też w kontekście przedmiotowego zalecenia KE zwróciła się do sieci EPSZ z prośbą o przygotowanie stanowiska. W pracach niniejszej grupy roboczej uczestniczyli przedstawiciele publicznych służb zatrudnienia Belgii (VDAB), Bułgarii, Danii, Francji, Holandii, Wielkiej Brytanii i Polski. Sieć przygotowała dokument dla KE, w którym poparła inicjatywę wprowadzenia zalecenia mającego na celu poprawę wskaźnika reintegracji osób długotrwale bezrobotnych, poparła działania na rzecz świadczenia skoordynowanych usług oraz wyraziła wolę współpracy, w celu realizacji zaleceń.

Dokument dyskusyjny identyfikujący kluczowe obszary w zakresie modernizacji infrastruktury PSZ, w celu wdrożenia określonych elementów Zalecenia ds. długotrwale bezrobotnych

Podczas posiedzenia Zarządu, które odbyło się w Rydze w czerwcu 2015 r. mandat grupy roboczej został rozszerzony, a ponownie zwołaną grupę (Czechy, Francja, Dania, Belgia, Finlandia, Hiszpania, Słowenia, Polska, Chorwacja pod przewodnictwem Wielkiej Brytanii) poproszono o opracowanie dokumentu do dyskusji dla Zarządu sieci identyfikującego kluczowe kwestie do rozpatrzenia podczas modernizacji infrastruktury PSZ, w celu wdrożenia określonych elementów Zalecenia ds. długotrwale bezrobotnych.

Przygotowany przez grupę roboczą dokument zawiera m.in. doświadczenia oraz podejścia PSZ do problematyki długotrwałego bezrobocia, w tym: zasady udostępniania danych pomiędzy partnerami, wsparcie usług świadczonych przez różnych udziałowców rynku pracy, zawieranie umów z prywatnymi partnerami zajmującymi się reintegracją, rolę gmin, zaangażowanie pracodawców. Grupa przedstawiła także rekomendacje, co do przyszłych działań sieci EPSZ w odniesieniu do problematyki długotrwałego bezrobocia.

W następstwie przyjęcia wyżej wymienionego dokumentu podczas posiedzenia Zarządu w Luksemburgu w grudniu 2015 r., grupa została poproszona o zorganizowanie **konferencji sieci EPSZ w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych**. Wydarzenie to odbyło się 2 czerwca 2016 r. w Brukseli, z udziałem Pani Marianne Thyssen, Europejskiego Komisarza ds. zatrudnienia, spraw społecznych i wyrównywania szans. Konferencja miała na celu zainicjowanie dyskusji pomiędzy przedstawicielami PSZ, a partnerami na rynku pracy w zakresie optymalnych metod zwalczania długotrwałego bezrobocia. Wydarzenie miało również na celu przyczynić się do realizacji Zalecenia Rady w sprawie długotrwale bezrobotnych.

Uczestnicy wydarzenia, wśród których byli przedstawiciele m.in. publicznych i prywatnych służb zatrudnienia, organizacji pozarządowych, pracodawców, doszli do wspólnych wniosków, iż konieczne jest:

- zdefiniowanie kryteriów jakości dla punktów kompleksowej obsługi klienta poprzez koordynację z organizacjami partnerskimi;
- opracowanie indywidualnych, elastycznych i zorientowanych na cele umów w sprawie integracji na rynku pracy.

W dniu 15 lutego 2016 r. weszło w życie Zalecenie Rady (UE) w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy, w którym upoważniono Europejski Komitet ds. Zatrudnienia (EMCO) i Komitet ds. Ochrony Socjalnej do monitorowania wdrażania Zalecenia, a sieć EPSZ poproszono o pomoc w tym zakresie. W związku z tym podczas posiedzenia Zarządu PSZ, które odbyło się w czerwcu 2016 r. w Amsterdamie Zarząd rozszerzył mandat i upoważnił grupę roboczą ds. długotrwałego bezrobocia do przygotowania:

- wkładu sieci EPSZ do monitorowania przez EMCO realizacji zalecenia w sprawie długotrwale bezrobotnych,
- dokumentu dyskusyjnego dla Zarządu sieci dotyczącego oceny i wczesnej interwencji w celu zapobiegania długotrwałemu bezrobociu.

Przewodnictwo nad pracami grupy roboczej objęła Polska, a w jej skład weszły Bułgaria, Hiszpania oraz Słowacja.

Wkład sieci EPSZ do monitorowania przez EMCO realizacji zalecenia w sprawie długotrwale bezrobotnych

Grupa robocza uzgodniła, że wkład sieci w monitorowanie powinien koncentrować się na opracowaniu standardów jakościowych, które wspierałyby efektywną realizację zalecenia. Standardy te z założenia miały stanowić uzupełnienie standardów ilościowych opracowywanych przez EMCO w ramach „Ram wskaźników do monitorowania Zalecenia Rady (UE) w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy”.

W sierpniu 2016 r. grupa robocza przygotowała dokument zawierający propozycję dodatkowych standardów jakościowych oraz dodatkowych wskaźników ilościowych i jakościowych, w celu monitorowania Zalecenia w sprawie długotrwale bezrobotnych. Zarząd sieci EPSZ zaakceptował dokument, który został przedstawiony na forum EMCO. We wrześniu 2016 r. EMCO przyjęło wspólne ramy wskaźników, w którym uwzględniono wkład sieci EPSZ, a w październiku 2016 r. dokument ten został przyjęty przez EPSCO.

Propozycja przygotowana przez grupę roboczą miała na celu przede wszystkim zapewnienie, że wszystkie podstawowe wymogi Zalecenia w sprawie długotrwale bezrobotnych zostaną spełnione. W dokumencie zdefiniowano poziomy jakości dla punktów kompleksowej obsługi, zidentyfikowano punktów kompleksowej obsługi klienta, określono standardy jakości umów w sprawie integracji na rynku pracy, zaproponowano mechanizm monitorowania realizacji zalecenia.

Dokument dyskusyjny dla Zarządu sieci dotyczącego oceny i wczesnej interwencji w celu zapobiegania długotrwałemu bezrobociu – plik: [PES Network study on assessment and early intervention.pdf](#) (PDF, 720 KB).

W zaleceniu ws. integracji osób długotrwale bezrobotnych zaleca się, aby państwa członkowskie UE zaoferowały zarejestrowanym długotrwale bezrobotnym dogłębną indywidualną ocenę oraz doradztwo, najpóźniej po osiągnięciu 18 miesięcy bezrobocia. Ocena powinna uwzględniać szanse na zatrudnienie tych osób, bariery utrudniające zatrudnienie oraz dotychczasowe działania związane z poszukiwaniem

pracy, zapewniając wsparcie indywidualnej oceny dla zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych osób. Ponadto, zwraca się uwagę na konieczność "prewencyjnego podejścia", aby wzmocnić i, gdzie to konieczne, uzupełnić środki profilaktyki i aktywizacji, koncentrując się przede wszystkim na początkowym okresie bezrobocia.

W celu przygotowania dokumentu dla Zarządu grupa robocza opracowała kwestionariusz dla PSZ, który zebrał praktyki stosowane w PSZ w zakresie oceny i wczesnej interwencji. Opracowany przez grupę roboczą dokument zawiera następujące wnioski:

- Wszystkie PSZ, które wzięły udział w badaniu przeprowadzają po zarejestrowaniu ocenę osób bezrobotnych. Ocena obejmuje badanie potencjału osób poszukujących pracy, ich mocnych stron, przeszkód w zatrudnieniu, określenie koniecznych późniejszych działań i wsparcia, jakie należy podjąć, ryzyko długotrwałego bezrobocia, itp.
- W niektórych PSZ ocena łączy w sobie zautomatyzowany proces przeprowadzany za pomocą systemu IT, który jest następnie finalizowany przez doradcę.
- W większości PSZ ocena jest warunkiem wstępnym dla dalszej współpracy osoby bezrobotnej i PSZ. W niektórych PSZ bez przeprowadzenia oceny nie jest możliwe sporządzenie indywidualnego planu działania, decydowanie o ukierunkowanych usługach ani w ogóle współpraca z bezrobotnymi. Ocena może być efektem wzajemnej współpracy i komunikacji między osobą bezrobotną i doradcą.
- Istnieją dwie główne metody identyfikacji osób, które są narażone na ryzyko długotrwałego bezrobocia stosowane przez PSZ. Identyfikacja poprzez:
 - **system profilowania/ocenę/klasyfikację**, które identyfikują osoby najbardziej oddalone od rynku pracy, przygotowane lub nie do wejścia na rynek pracy, które mogą mieć trudności w integracji na rynku pracy, poziom zatrudnienia;
 - **narzędzia profilowania**, które prognozują ryzyko długotrwałego bezrobocia.
- W większości PSZ podejście prewencyjne w początkowym okresie bezrobocia, oznacza, w przypadku braku jakiegokolwiek definicji formalnej i prawnej, interwencję "jak najwcześniej".
- Zasada wczesnej interwencji wyraża się poprzez:
 - działania zorientowane na identyfikację problemu: pośrednictwo pracy, doradztwo, szkolenia, doradztwo osobiste, etc.;
 - zróżnicowane procedury: zindywidualizowane metody doradztwa, intensywny kontakty wspierające poszukiwanie pracy, doradztwo skoncentrowane na pracy, konsultacje na wczesnym etapie;
 - zróżnicowane środki zapobiegawcze;
 - szybkie podjęcie wszelkie interwencji.

PSZ różnicują działania na rzecz osób bezrobotnych na podstawie długości okresów bezrobocia, zwłaszcza w przypadku osób długotrwale bezrobotnych. PSZ dostosowując usługi, przedstawiają niestandardowe metody, w tym aktywne działania na rzecz zatrudnienia, identyfikują potrzeby wynikające z procesu profilowania, świadczą usługi "motywacyjne", oferują specjalne pakiety dla długotrwale bezrobotnych, w tym programy robót publicznych lub subsydiowane programy zatrudnienia, organizują częstsze spotkania lub kierują osoby długotrwale bezrobotne do innych wyspecjalizowanych jednostek w PSZ.

PSZ wykorzystują różne formy i kanały w celu ułatwienia spotkań z osobami bezrobotnymi, w tym: e-maile, wiadomości tekstowe, wsparcie telefoniczne, usługi sieciowe i czat oraz media społecznościowe. Jest też oczywiste, że powyższe kanały raczej uzupełniają, a nie zastępują spotkań osobistych.

W zakresie działań podejmowanych w fazie wczesnej interwencji PSZ zgłaszały: diagnozę sytuacji osób bezrobotnych, ocenę osobistą i „profilowanie”, analizę mocnych/ słabych stron, umiejętności, motywację do pracy, przeszkody społeczne lub osobiste, poszukiwanie pracy, w tym kojarzenie osób bezrobotnych z ofertami pracy, zindywidualizowane metody – indywidualny plan działania,

indywidualne i dostosowane harmonogramy działań dla osób bezrobotnych.

W ramach badania grupa robocza poprosiła PSZ o podzielenie się najlepszymi praktykami, które mogą zainspirować inne PSZ i wskazanie czynników, które, ich zdaniem, są niezbędne do osiągnięcia jak najlepszych wyników oceny i wczesnej interwencji.

PSZ wskazały następujące trzy kluczowe obszary, które mogą mieć pozytywny wpływ na wyniki osiągane za pomocą oceny i wczesnej interwencji:

- **Zapewnienie odpowiednich warunków pracy dla doradców zaangażowanych w bezpośrednią pracę z osobami bezrobotnymi**, poprzez szkolenia, odpowiednie zachęty dla pracowników, dążenie do zmniejszenia obciążenia przypadającego na jednego doradcę, zapewnienie odpowiedniego czasu obsługi jednego klienta, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu doradców, zapewnienie odpowiednich narzędzi oceny ułatwiających ocenę i wczesną interwencję.
- **Zaplanowanie skutecznego procesu współpracy między osobami bezrobotnymi i doradcami**, włączając w to jasno zdefiniowane obowiązki zarówno osób bezrobotnych jak i doradcy, identyfikację barier i przeszkód w integracji, jak również możliwość powrotu osoby bezrobotnej na rynek pracy, wykorzystywanie podejścia całościowego, biorąc pod uwagę ogólną i indywidualną sytuację osoby poszukującej pracy, skrócenie, w najwyższym możliwym stopniu, okresu między rejestracją a udzielonym wsparciem, opracowanie właściwej metodyki profilowania, monitorowanie działań podejmowanych przez osoby bezrobotne, łączenie usług osobistych z innymi formami kontaktu, świadczenie usług ustawicznego doradztwa zawodowego dla uczniów i osób bezrobotnych, koncentrując się na rozwijaniu umiejętności kierowania swoją karierą, w celu zapewnienia nie tylko natychmiastowego zatrudnienia, ale także przyszłej możliwości zatrudnienia.
- **Współpraca z innymi zainteresowanymi stronami i instytucjami.**